higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

T320**(A)**(A6)T

NASIONALE SERTIFIKAAT

CHEMIESE AANLEGBEDIENING N5

(8050015)

6 April 2018 (X-Vraestel)
09:00–12:00

BENODIGDHEDE: **Stoomtabelle ('Steam tables')**
Periodieke tabel

Sakrekenaars mag gebruik word.

Hierdie vraestel bestaan uit 5 bladsye 1 stoomtabel en 1 periodieke tabel.

Kopiereg voorbehou

DEPARTEMENT VAN HOËR ONDERWYS EN OPLEIDING
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

NASIONALE SERTIFIKAAT
CHEMIESE AANLEGBEDIENING N5
TYD: 3 UUR
PUNTE: 100

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord AL die vrae.
2. Lees AL die vrae aandagtig deur.
3. Nommer die antwoorde volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
4. Skryf netjies en leesbaar.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 1

Definieer elk van die volgende:

1.1 Reaksiewarmte (2)

1.2 Versadigingstemperatuur (3)

1.3 Oorverhitte stoom (2)

1.4 Standaard vormingswarmte (3)

1.5 'n Bindstof ('tie substance') (3)

1.6 Kopp se reël (2)

[15]

VRAAG 2

Gee EEN woord of term vir elk van die volgende beskrywings. Skryf slegs die woord of term langs die vraagnommer (2.1–2.5) in die ANTWOORDBOEK neer.

2.1 Energie van 'n voorwerp as gevolg van die toestand van beweging of snelheid daarvan

2.2 Die hoeveelheid warmte benodig om die temperatuur van een gram water van 14,5 °C tot 15,5 °C te verhoog

2.3 'n Stuk gereedskap, gewoonlik deur 'n elektriese motor aangedryf, wat 'n voorwerp om 'n vaste as laat draai deur loodregte krag op die as toe te pas

2.4 Die diameter waarvan EEN helfte van die inlaatdeeltjies deur massa geskei en die ander helfte deur lug teruggehou word

2.5 'n Turbine waar slegs 'n gedeelte van die val in druk in die spuitkop voorkom

(5 × 1) **[5]**

Kopiereg voorbehou

VRAAG 3

3.1 Een van die tegnieke om waterstof vir verskeie raffinering en petrochemiese gebruike te produseer is om metaan en etaan met stoom in die teenwoordigheid van 'n nikkelkatalisator te reageer. Die ontleding van die gasse wat 'n reaktor op 'n droë basis verlaat is soos volg:

CH_4 = 4,6 mol%, C_2H_6 = 2,3 mol%, CO = 18,6 mol% CO_2 = 4,6 mol% en H_2 = 69,7 mol%

Wat is die molêre verhouding van hierdie TWEE gasse in die toevoer? (11)

3.2 Teken 'n benoemde diagram van die impulsreaksieturbine. (6)

3.3 Noem die kriteria vir goeie ontbranding van brandstowwe. (3)
[20]

VRAAG 4

4.1 Teken 'n 'Van't Hoff box'. (5)

4.2 Bespreek die werking van ‘n sikloon. (5)

4.3 Noem die prosedure wat gebruik word om materiaalbalansprobleme op te los. (5)
[15]

VRAAG 5

5.1 'n Bepaalde vloeibare brandstofmengsel bevat 35 mol% C_8 en 65 mol% C_{12} koolwaterstof. Die volgende ligte en swaar brandstofolie is beskikbaar om die bepaalde vloeibare brandstof te meng:

KOOLWATERSTOF	LIGTE BRANDSTOF	SWAAR BRANDSTOF
C_8	70 mol%	25 mol%
C_{12}	30 mol%	75 mol%

Bereken die hoeveelheid ligte brandstofolie en die hoeveelheid swaar brandstofolie wat gemeng moet word om 100 kg/mol van die verlangde produk te produseer. (10)

5.2 Teken 'n volledig benoemde diagram van die buisvormige sentrifuge. (7)

5.3 Definieer *Hess se wet van warmtesommasie.* (3)
[20]

Kopiereg voorbehou

VRAAG 6

6.1 Noem VYF gebruike van swaelsuur. (5)

6.2 Skryf 'n gebalanseerde chemiese reaksie vir die vorming van SO_2. (3)

6.3 Salpetersuur reageer met meeste metale en ontwikkel H_2 gas.

Voltooi die volgende chemiese reaksies wat hier onder gegee word:

6.3.1 $Mg + 2HNO_3 \longrightarrow$

6.3.2 $Mn + 2HNO_3 \longrightarrow$

6.3.3 $Zn + 2HNO_3 \longrightarrow$

(3 × 2) (6)

6.4 Noem SES gebruike van salpetersuur. (6)

6.5 Wat moet jy in ag neem om die chemiese omskakeling van SO_2 na SO_3 te maksimeer (5)

[25]

TOTAAL: 100

Kopiereg voorbehou

p	t_s	v_g	h_f	h_{fg}	h_g	s_f	s_g
kPa	°C	m^3/kg	kJ/kg	kJ/kg	kJ/kg	kJ/kg. K	kJ/kg. K
1,0	7,0	129,20	29	2 485	2 514	0,106	8,977
1,5	13,0	87,98	55	2 471	2 526	0,196	8,829
2,0	17,5	67,01	74	2 460	2 534	0,261	8,725
2,5	21,1	54,26	89	2 452	2 541	0,312	8,644
3,0	24,1	45,67	101	2 445	2 546	0,354	8,579
3,5	26,7	39,48	112	2 439	2 551	0,391	8,523
4,0	29,0	34,80	121	2 433	2 554	0,423	8,476
4,5	31,0	31,14	130	2 428	2 558	0,451	8,434
5,0	32,9	28,19	138	2 424	2 562	0,476	8,396
5,5	34,6	25,77	145	2 420	2 565	0,500	8,362
6,0	36,2	23,74	152	2 416	2 568	0,521	8,331
6,5	37,7	22,02	158	2 413	2 571	0,541	8,303
7,0	39,0	20,53	163	2 410	2 573	0,559	8,277
7,5	40,3	19,24	169	2 406	2 575	0,576	8,252
8,0	41,6	18,10	174	2 403	2 577	0,593	8,230
8,5	42,7	17,10	179	2 401	2 580	0,608	8,208
9,0	43,8	16,20	183	2 398	2 581	0,622	8,188
9,5	44,8	15,40	188	2 395	2 583	0,636	8,169
10	45,8	14,67	192	2 393	2 585	0,649	8,151
11	47,7	13,42	200	2 388	2 588	0,674	8,118
12	49,5	12,36	207	2 384	2 591	0,696	8,087
13	51,1	11,47	214	2 380	2 594	0,717	8,059
14	52,6	10,69	220	2 377	2 597	0,737	8,033
15	54,0	10,02	226	2 373	2 599	0,755	8,009
16	55,3	9,433	232	2 370	2 602	0,772	7,987
17	56,6	8,911	237	2 367	2 604	0,788	7,966
18	57,8	8,445	242	2 364	2 606	0,804	7,946
19	59,0	8,027	247	2 361	2 608	0,818	7,927
20	60,1	7,650	252	2 358	2 610	0,832	7,909
21	61,1	7,307	256	2 356	2 612	0,845	7,893
22	62,2	6,995	260	2 353	2 613	0,858	7,876
23	63,1	6,709	264	2 351	2 615	0,870	7,861
24	64,1	6,447	268	2 349	2 617	0,882	7,846
25	65,0	6,204	272	2 346	2 618	0,893	7,832
26	65,9	5,980	276	2 344	2 620	0,904	7,819
27	66,7	5,772	279	2 342	2 621	0,915	7,806
28	67,6	5,579	283	2 340	2 623	0,925	7,793
29	68,3	5,398	286	2 338	2 624	0,935	7,781
30	69,1	5,229	289	2 336	2 625	0,944	7,770
32	70,6	4,922	296	2 332	2 628	0,962	7,747
34	72,0	4,650	302	2 329	2 631	0,980	7,727
36	73,4	4,408	307	2 326	2 633	0,996	7,707
38	74,7	4,190	313	2 322	2 635	1,011	7,688
40	75,9	3,993	318	2 319	2 637	1,026	7,671
45	78,7	3,576	330	2 312	2 642	1,060	7,631
50	81,4	3,240	341	2 305	2 646	1,091	7,595
55	83,7	2,964	351	2 299	2 650	1,119	7,562
60	86,0	2,732	360	2 294	2 654	1,145	7,533
65	88,0	2,535	369	2 288	2 657	1,170	7,506
70	90,0	2,365	377	2 283	2 660	1,192	7,480

p	t_s	v_g	h_f	h_{fg}	h_g	s_f	s_g
kPa	°C	m^3/kg	kJ/kg	kJ/kg	kJ/kg	kJ/kg. K	kJ/kg. K
75	91,8	2,217	385	2 279	2 664	1,213	7,457
80	93,5	2,087	392	2 274	2 666	1,233	7,435
85	95,2	1,972	399	2 270	2 669	1,252	7,415
90	96,7	1,869	405	2 266	2 671	1,270	7,395
95	98,2	1,777	412	2 262	2 674	1,287	7,377
100	99,6	1,694	418	2 258	2 676	1,303	7,360
110	102,3	1,549	429	2 251	2 680	1,333	7,328
120	104,8	1,428	439	2 244	2 683	1,361	7,300
130	107,1	1,325	449	2 238	2 687	1,387	7,272
140	109,3	1,236	458	2 232	2 690	1,411	7,247
150	111,4	1,159	467	2 226	2 693	1,434	7,223
160	113,3	1,091	475	2 221	2 696	1,455	7,202
170	115,2	1,031	483	2 216	2 699	1,475	7,181
180	116,9	0,977 2	491	2 211	2 702	1,494	7,162
190	118,6	0,929 0	498	2 206	2 704	1,513	7,144
200	120,2	0,885 4	505	2 202	2 707	1,530	7,127
210	121,8	0,845 9	511	2 197	2 708	1,547	7,111
220	123,3	0,809 8	518	2 193	2 711	1,563	7,095
230	124,7	0,776 8	524	2 189	2 713	1,578	7,080
240	126,1	0,746 5	530	2 185	2 715	1,593	7,066
250	127,4	0,718 4	535	2 181	2 716	1,607	7,052
260	128,7	0,692 5	541	2 177	2 718	1,621	7,039
270	130,0	0,668 4	546	2 174	2 720	1,634	7,026
280	131,2	0,646 0	551	2 170	2 721	1,647	7,014
290	132,4	0,625 1	557	2 167	2 724	1,660	7,002
300	133,5	0,605 6	561	2 163	2 724	1,672	6,991
310	134,7	0,587 2	566	2 160	2 726	1,683	6,980
320	135,8	0,570 0	571	2 157	2 728	1,695	6,969
330	136,8	0,553 8	576	2 154	2 730	1,706	6,959
340	137,9	0,538 5	580	2 150	2 730	1,717	6,949
350	138,9	0,524 0	584	2 147	2 731	1,727	6,939
360	139,9	0,510 3	589	2 144	2 733	1,738	6,930
370	140,8	0,497 4	593	2 141	2 734	1,748	6,921
380	141,8	0,485 1	597	2 139	2 736	1,757	6,912
390	142,7	0,473 4	601	2 136	2 737	1,767	6,903
400	143,6	0,462 2	605	2 133	2 738	1,776	6,894
410	144,5	0,451 6	609	2 130	2 739	1,786	6,886
420	145,4	0,441 5	612	2 128	2 740	1,795	6,878
430	146,3	0,431 8	616	2 125	2 741	1,803	6,870
440	147,1	0,422 6	620	2 122	2 742	1,812	6,862
450	147,9	0,413 8	624	2 120	2 744	1,820	6,855
460	148,7	0,405 3	627	2 117	2 744	1,829	6,847
470	149,5	0,397 2	630	2 115	2 745	1,837	6,840
480	150,3	0,389 4	634	2 112	2 746	1,845	6,833
490	151,1	0,381 9	637	2 110	2 747	1,853	6,826
500	151,8	0,374 7	640	2 107	2 747	1,860	6,819
520	153,3	0,361 1	647	2 103	2 750	1,875	6,806
540	154,8	0,348 5	653	2 098	2 751	1,890	6,793
560	156,2	0,336 7	659	2 094	2 753	1,904	6,781
580	157,5	0,325 7	665	2 089	2 754	1,918	6,769

Kopiereg voorbehou

Blaai om asseblief

THE PERIODIC TABLE OF ELEMENTS
DIE PERIODIEKE TABEL VAN ELEMENTE

1 (I)	2 (II)	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 (III)	14 (IV)	15 (V)	16 (VI)	17 (VII)	18 (VIII)
2,1 **H** 1																	2 **He** 4
1,0 **Li** 7	1,5 **Be** 9											2,0 **B** 11	2,5 **C** 12	3,0 **N** 14	3,5 **O** 16	4,0 **F** 19	10 **Ne** 20
0,9 **Na** 23	1,2 **Mg** 24											1,5 **Aℓ** 27	1,8 **Si** 28	2,1 **P** 31	2,5 **S** 32	3,0 **Cℓ** 35,5	18 **Ar** 40
0,8 **K** 39	1,0 **Ca** 40	1,3 **Sc** 45	1,5 **Ti** 48	1,6 **V** 51	1,6 **Cr** 52	1,5 **Mn** 55	1,8 **Fe** 56	1,8 **Co** 59	1,8 **Ni** 59	1,9 **Cu** 63,5	1,6 **Zn** 65	1,6 **Ga** 70	1,8 **Ge** 73	2,0 **As** 75	2,4 **Se** 79	2,8 **Br** 80	36 **Kr** 84
0,8 **Rb** 86	1,0 **Sr** 88	1,2 **Y** 89	1,4 **Zr** 91	**Nb** 92	1,8 **Mo** 96	1,9 **Tc**	2,2 **Ru** 101	2,2 **Rh** 103	2,2 **Pd** 106	1,9 **Ag** 108	1,7 **Cd** 112	1,7 **In** 115	1,8 **Sn** 119	1,9 **Sb** 122	2,1 **Te** 128	2,5 **I** 127	54 **Xe** 131
0,7 **Cs** 133	0,9 **Ba** 137	**La** 139	1,6 **Hf** 179	**Ta** 181	**W** 184	**Re** 186	**Os** 190	**Ir** 192	**Pt** 195	**Au** 197	**Hg** 201	1,8 **Tℓ** 204	1,8 **Pb** 207	1,9 **Bi** 209	2,0 **Po**	2,5 **At**	**Rn**
0,7 **Fr**	0,9 **Ra** 226	**Ac**															

58 **Ce** 140	59 **Pr** 141	60 **Nd** 144	61 **Pm**	62 **Sm** 150	63 **Eu** 152	64 **Gd** 157	65 **Tb** 159	66 **Dy** 163	67 **Ho** 165	68 **Er** 167	69 **Tm** 169	70 **Yb** 173	71 **Lu** 175
90 **Th** 232	91 **Pa**	92 **U** 238	93 **Np**	94 **Pu**	95 **Am**	96 **Cm**	97 **Bk**	98 **Cf**	99 **Es**	100 **Fm**	101 **Md**	102 **No**	103 **Lr**

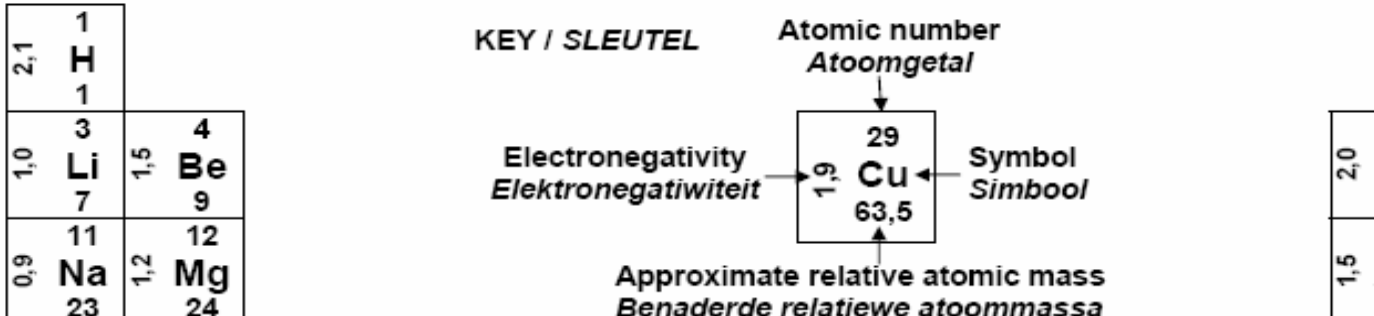

Kopiereg voorbeho